

Євченко Н.Г., к.е.н., доц. кафедри банківської справи, ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України», м. Суми

ВПЛИВ ПРОЕКТУ ПОДАТКОВОГО КОДЕКСУ НА ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Оподаткування є суттєвим фактором банківської діяльності, який здійснює як прямий, так і опосередкований вплив на діяльність банків. Система оподаткування прямо впливає на фінансові результати, ліквідність, власні фінансові ресурси, собівартість продуктів та послуг банку. У свою чергу, оподаткування інших суб'єктів господарювання та фізичних осіб опосередковано впливає на асортимент банківських продуктів та послуг, ресурсний потенціал, вибір пріоритетних напрямків діяльності банку. В зв'язку з цим доцільно проаналізувати окремі норми проекту Податкового кодексу (далі ПК) та наслідки їх впровадження у економічну практику.

Зауважимо, що проект прийнятого в першому читанні ПК суспільством був сприйнятий негативно. Не виключенням стали і представники банків, оскільки норми ПК створюють несприятливі умови для функціонування банківського сектору. До найбільш негативних, з точки зору наслідків, слід віднести:

- процедуру безакцептного списання коштів платників податків для погашення податкової заборгованості, яка була визначена в розділі «Адміністрування податків» проекту ПК;

- оподаткування ПДВ операцій з переказу коштів. Згідно з чинним законодавством операції з переказу коштів не підлягають оподаткуванню, тому введення цього податку суперечить задекларованим намірам уряду і ПК щодо лібералізації фіскального законодавства;

- порядок віднесення безнадійної заборгованості на витрати лише після визнання в судовому порядку, а не з моменту звернення кредитора до суду, як в даний час, та зобов'язання продавати заставне майно через

публічні торги (аукціони). Введення даних норм недоцільно, оскільки одним з наслідків фінансової кризи є суттєве збільшення проблемної заборгованості, а позбавлення кредитора можливості відшкодувати за рахунок страхового резерву непогашену частину заборгованості ускладнить процедуру врегулювання проблемної заборгованості;

- введення з 1 січня 2013 року оподаткування процентних доходів від розміщення коштів на депозитах. Більшість експертів впевнена, що впровадження такого податку не вплине на обсяг депозитних ресурсів, оскільки не знизить їх прибутковість, а отже і привабливість для вкладників. Проте невирішеними залишаються питання щодо розміру ставок і порядку нарахування та адміністрування податку: залучати податкового агента, запроваджувати декларування чи стягувати податок з нарахованих доходів. Для банків сплата податку від загальної суми депозитів є найбільш простим способом, оскільки варіант сплати за кожного вкладника окремо, може призвести до розкриття банківської таємниці;

- позбавлення платників податків права самостійно обирати порядок сплати податку на прибуток (консолідовано або окремими структурними підрозділами) та введення з 1 січня 2014 року авансування бюджету з податку на прибуток;

- застосування реєстраторів розрахункових операцій (РРО) при здійсненні операцій касами і програмно-технічними комплексами самообслуговування (ПТКС) банків. Оскільки, враховуючи можливості НБУ в повному обсязі здійснювати контроль, встановлювати РРО в банківських касах і ПТКС недоцільно. Крім того, це зумовить додаткові фінансові витрати для банківських установ, що, враховуючи збитки банківської системи, поглибить кризові явища в банківській сфері.